

هرمونوتیک فلسفی نظریه‌های سازمان

تفسیر فلسفی نظریه‌ای سازمان ماری جوهج

مؤلفین:

دکتر فرشید نعامیان

(استادیار گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه)

راهبه الیاسی

(مدرس دانشگاه)

حمیدرضا ایزدی

(مدرس دانشگاه)

کتاب‌مهریان

Mehraban Book

سرشناسه	: نمایان، فرشید، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: هرمونوتیک نظریه‌های سازمان: تفسیر فلسفی نظریه‌های سازمان ماری جوهر/مؤلفین فرشید نامیان، راهبه الیاسی، حمیدرضا ایزدی.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه کتاب مهریان نشر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۶ ص: مصور، جدول، نمودار. : ۱۴/۵×۱۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۷-۱۴۶-۸ -
یادداشت	: کتاب حاضر تفسیر کتاب "تئوری سازمان: مدرن، نمادین و تفسیری پست مدرن" اثر مری جوهر می باشد.
یادداشت	: کتابنامه: ص: [۱۸۳] - ۱۸۶.
عنوان دیگر	: تفسیر فلسفی نظریه‌های سازمان ماری جوهر.
موضوع	: رفتار سازمانی
موضوع	: جامعه‌شناسی سازمانی
موضوع	: سازمان
شناسه افزود	: هج، مری جوهر. تئوری سازمان: مدرن، نمادین و تفسیری پست مدرن
شناسه افزوده	: یاسی، راهبه، ۱۳۵۸ -
شناسه افزوده	: ایزدی، حمیدرضا، ۱۳۴۸ -
رده‌بندی کنگره	: ۹۶۰ - ۳۹۲۹ - HD۵
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۲۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۳۴۴۳۷

عنوان	: هرمونوتیک فلسفه نظریه‌های سازمان
مؤلفان	: فرشید نامیان، راهبه الیاسی، حمیدرضا ایزدی
ناشر	: مؤسسه کتاب مهریان نشر
صفحه‌آرا	: مسین احمدي
ویراستار	: سیده ملیحه میرزایی
طراح جلد	: فرامرز عیب پوش
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۷-۱۴۶-۸ -
نوبت چاپ	: اول تابستان ۱۳۹۶
تیراژ	: ۱۰۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان لبافی‌نژاد، پلاک ۱۸۹

تلفن: ۶۶۹۷۳۱۷۵-۶

کدپستی: ۱۳۱۴۹۶۵۳۵۱

ایمیل و وب سایت: MehrabanPub.com - Info@mehrabanshop.com

فروشگاه اینترنتی: Ketabemehraban.com

تلفن: ۶۶۹۵۳۴۷۵

فروشگاه نشر بازرگانی

کتاب‌های حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به مترجم می‌باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه‌ی کتبی از مترجم نشر ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

کتاب مهریان

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
۱۹	فصل اول: چرا نظریه سازمان را مطالعه می‌کنیم؟
۵۱	فصل دوم: سیر تطور تاریخی، استعاره‌ها و نگاه‌ها در نظریه‌ی سازمان
۶۳	فصل سوم: محیط سازمان
۷۹	فصل چهارم: واگرد و هدف
۹۳	فصل پنجم: فناوری
۱۰۷	فصل ششم: ساختار اجتماع سازمان
۱۱۵	فصل هفتم: فرهنگ سازمانی
۱۲۷	فصل هشتم: ساختار فیزیکی سازمان
۱۳۵	فصل نهم: شگردهای سیاسی قدرت و تصمیم‌گیری سازمانی
۱۴۵	فصل دهم: تعارض و تناقض در سازمان‌ها
۱۵۵	فصل یازدهم: کنترل و ایدئولوژی در سازمان‌ها
۱۶۷	فصل دوازدهم: تغییر و یادگیری سازمانی
۱۸۲	منابع

بیشگفتار

در دنیایی زندگی می‌کنیم که مرز بین ملت‌ها و کشورها برداشته شده است. فرقی نمی‌کند که کجا باشیم؛ در عرض یک روز می‌توانیم به دورترین نقاط دنیا سفر کنیم و در کمتر از یک دقیقه می‌توانیم با مردمان آنجا گرم صحبت شویم. فرقی نمی‌کند متکثرین کشور ما چگونه فکر می‌کنند؛ به راحتی می‌توانیم با گمنام‌ترین طربس‌نکرها در سراسر کره‌ی خاکی آشنا شویم و از آن‌ها پیروی کنیم. کتاب‌ها، مقالات و اینترنت می‌توانند بیشتر نیاز ما را به دانستن ارضا کنند. لذا مجتمع کشت و صنعت روغن نباتی ماهیدشت کرمانشاه (نازگل) توسعه پایدار و تداوم حیات صنعتی خویش را در گره انداخته تحقیقات و توسعه روزافزون دانسته و تمام تلاش خود را در این راستا معطوف کرده و کار با مراجع و مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی و اساتید برجسته و گرانقدر این مرز و بوم را دانسته خداوند متعال را ستایش می‌کنیم که توفیق حامی بودن انتشار این کتاب را به مجتمع کشت و صنعت و روغن نباتی ماهیدشت کرمانشاه (نازگل) عنایت کرد و امیدواریم این مجتمع در آینده نیز بتواند در راستای گسترش علم و دانش و انجام امورات تحقیقاتی که یکی از وظایف و مسئولیت‌های ذاتی خود در جامعه می‌باشد گام بردارد.

با احترام

مجتمع کشت و صنعت و روغن نباتی ماهیدشت کرمانشاه (نازگل)

مقدمه

کتاب نظریه سازمان ماری جوهرج مفاهیم و موضوعات مربوط به نظریه سازمان را از دیدگاه مدرن، نمادین - تفسیری و پست مدرن مورد بررسی و کنکاش قرار داده است. در این کتاب مدل عقلایی در مقابل تفکرات پست مدرن مورد بحث قرار گرفته است و پست مدرن‌ها انتقاداتی بر تفکرات مدرن‌ها مطرح کرده‌اند.

این تفاوت در دیدگاه‌ها، ما را بر آن داشت تا به مقایسه سه دوره و رویکرد فلسفی و نظری این حیات‌ها برآیم و باورداشت‌های آنها را در قالب پنج بعد هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، روش‌شناسی، انسان‌شناسی و ارزش‌شناسی بیان داریم و مفاهیم مهم مدیریت نظریه‌های سازمان را در قالب این پنج بعد، در سه دوره مدرن، نمادین - تفسیری و پست مدرن مورد تفسیر و بررسی قرار دهیم. جهت راحتی و قابل درک بودن این بررسی، آنها را در جداولی که در انتهای هر فصل آمده است، چارچوب‌بندی نموده‌ایم.

در ابتدای هر فصل، چند صفحه‌ای به چکیده و خلاصه آن فصل از کتاب جوهرج پرداخته شده و پس از آن، کلمات و اصطلاحات مهم آن فصل در جداول مذکور مورد بررسی و نقد قرار گرفته شده است، که البته در یک سرک بهتر این کتاب پیشنهاد می‌شود، ابتدا کتاب ماری جوهرج مطالعه گردد.

با نزدیک شدن به هزاره سوم، چالش رهبری و هدایت سازمان‌ها و کسب‌وکار یک مساله اصلی برای مدیران می‌شود. ادامه شیوه‌های انجام کار و سیاست‌های راهبردی گذشته، به نظر می‌رسد که در شرایط جدید از کارایی مطلوبی برخوردار

نباشد و منافع لازم را برای سازمان‌ها به ارمغان نیاورد. هدف اصلی علم و مدیریت، توسعه دانش نظری و مهارت علمی برای ایجاد تحول در سازمان و ارکان تشکیل دهنده‌ی آن دانست. از نگاهی دیگر، می‌توان حقیقت علم مدیریت را، تکنیک‌سازی برای تحول انسان و سازمان، برای بهره‌وری بیشتر دانست.

این کتاب با ارجاع به کتاب نظریه سازمان خانم ماری جوهرج نوشته شده است. امید است توانسته باشیم گامی هر چند کوچک در جهت پیشرفت علم مدیریت و ترک آن برداشته باشیم.

• منابع

در زبان ارسطو معانی واژه تجدد و در اصطلاح به شیوه زندگی جدید و امروزی می‌گویند. مجموعه اوساف و خصایص تمدن جدیدی که در طی چند قرن اخیر در اروپا و آمریکای شمالی به وجود آمده است. در قرن ۱۹، خصوصاً در دهه‌ی ۱۹۵۰ این دوره شکل گرفت (بیات ۱۳۸۶).

صاحب‌نظران: هربرت سایمون^۱ - تالکوت پارسونز^۲ - جیمز مارچ^۳ - ملویل دالتون^۴ - لودیگ فون^۵ (جوهرج، ۱۳۹۲).

1. Modern
2. Herbert Simon
3. Talcott Parsons
4. James March
5. Melville Dalton
6. Lvdyk Phone

• نمادین تفسیری^۱

نمادین تفسیری‌ها اعتقاد دارند، آنچه ذهن به پدیده‌ایی معنا می‌دهد، واقعیت می‌شود. یعنی واقعیت ساخته و پرداخته ذهن می‌باشد و انسان‌ها به واقعیت معنا می‌دهند و این شامل هر چیزی است که در ذهن باشد. مثل فرهنگ، چون ذهن ما به آن معنا داده، به واقعیت تبدیل شده است. نمادین تفسیری‌ها به مطالعات فرهنگ، زبان شناسی و هرمنوتیک پرداختند و رویکردی بین‌الذهانی دارند. صاحب‌نظران: فرد شوترز^۲- فیلیپ سلزینک^۳- پیتر برگر^۴- توماس لوکمان^۵- گیلفور- کیرتن- ارویک کافمن^۶- ویلیام فوت وایت^۸- پل دی کوئر^۹- ولادیمیر بارسن^{۱۰}- کننث بروک^{۱۱}- فردیناند دی سوسور^{۱۲} (جوهرج، ۱۳۹۲)

• پست‌مدرن^{۱۳}

پسانوگرایی (پساتجدد- مابعد تجدد) به سیر تحولات گسترده‌ای در

1. Symbolic interpretation

2. Alfred Schutz

3. Philip Slzink

4. Peter Berger

5. Thomas leukemia

6. G. Ifvrogirtz

7. Arevik Kaufman

8. William Foote Whyte

9. Paul Di Desert

10. Vladymyrbarsn

11. Kenneth Brock

12. Frdynanddy Saussure

13. Postmodernism

نگرش انتقادی، فلسفه، معماری، هنر، ادبیات و فرهنگ می‌گویند که از بطن نوگرایی (مدرنیسم) و در واکنش به آن یا به عنوان جانشین آن پدید آمد. پست مدرنیته مفهومی تاریخی - جامعه‌شناسی است که به دوران تاریخی بعد از مدرنیته اطلاق می‌شود (بارکر^۱، ۲۰۰۴).

صاحب‌نظران: مشیل فوکو^۲ - چارلز جنکز^۳ - ژاک دریدا^۴ - میخائیل پختن^۵ - ران فرانسه‌الیوتار^۶ - ریچارد رورتی^۷ - ژان بودریار^۸ (جوهرچ، ۱۳۹۲).

۴. هستی‌شناسی^۹

هستی‌شناسی شاخه‌ای از فلسفه است که معرفت‌شناسی یا مطالعه انتقادی مبانی و صدور و اکتساب آن را تکمیل می‌کند. هستی‌شناسی به مطالعه پدیده‌هایی می‌پردازد که در عالم واقعی وجود دارند اما این وجود همواره حقیقی نیست و ممکن است مجازی نیز باشد. هستی‌شناسی با آنچه که وجود دارد، آنچه واقعیت می‌باشد و آنچه ماهیت جهان است، ارتباط دارد. هستی‌شناسی به مطالعه خود هستی پرداخته و بین «وجود واقعی» و «فلسفه» تفاوت قائل می‌شود (محمدپور، ۱۳۸۹: ۳۳).

1. Barker
2. Foucault, Michel
3. Charles Jencks
4. Jacques Derrida
5. Michael Cook
6. Jean Fransvalyvtar
7. Richard Rorty
8. Jean Baudrillard
9. Ontology

• معرفت‌شناسی^۱

معرفت‌شناسی نظریه‌ای در باب، معرفت یا دانش است؛ نظریه یا معرفتی درباره‌ی دانش یا پایه دانش، نظریه‌ای که بیان می‌کند: چطور انسان به معرفت از جهان اطراف خود دست یافته، دست می‌یابد و دست خواهند یافت؟ چطور آنچه را که می‌دانیم، می‌دانیم؟ معرفت‌شناسی، بنیانی فلسفی برای ایجاد انواع معرفت را که ممکن است بتوانیم کسب کنیم مهیا ساخته و معیاری است برای اینکه تصمیم بگیریم، بطور معرفت می‌تواند به درستی و به صورت منطقی سنجیده شود. چگونه معیاری اجتماعی می‌تواند شناخته شود؟ رابطه بین شناسا (سوژه) و شناسه (ابژه) چیست؟ (محمد پور، ۱۳۸۹: ۴۳-۴۴).

• انسان‌شناسی^۲

بخشی از علوم اجتماعی است و علم گسترده در خصوص توضیح ابعاد وجودی انسان است که حوزه گسترده‌ای از فرهنگ تا تاریخ تکامل انسان را دربرمی‌گیرد. ماهیت انسان‌شناسی از دیرباز، مقایسه‌ی بین فرهنگی بوده است و نسبی‌گرایی فرهنگی، اصل اساسی در روش تحقیق انسان‌شناسی شده است. هر منظومه معرفتی که به بررسی انسان یا بعد یا ابعادی از او و دنیای او یا گروه و قشر خاصی از انسان‌ها می‌پردازد را می‌توان انسان‌شناسی نامید. انسان‌شناسی انواع مختلف و متنوعی دارد که به لحاظ روش یا نوع نگرش از یکدیگر متمایز می‌شوند. (روح الامینی، ۱۳۹۱).

1. Epistemology

2. Anthoropology

• ارزش‌شناسی^۱

واژه آگزبولوژی که از زبان یونانی گرفته شده به معنی ارزش‌شناسی است که برای مطالعه تئوری عمومی ارزش مورد استفاده قرار می‌گیرد. این تئوری شامل منشاء و خاستگاه طبیعت، دسته‌بندی و جایگاه ارزش در جهان ماست. در این‌گونه مطالعات، اخلاق به مفهوم مطالعه ارزش‌ها و زیباییشناسی به معنای مطالعه‌ی ارزش‌ها در واقعیت، مربوط به زیبایی و هنر از حوزه‌های ویژه مطالعه در زمینه مفهومی وسیع ارزش است. ارزش‌ها در نظامی آرمانی قرار داشته و به مسایل زیبایی، حواشی مربوط نمی‌شوند. ارزش‌ها مربوط به ترجیحات هستند و اثبات اینک ارزش‌ها معینی، ارزش‌های حقیقی هستند غیرممکن است. ارزش‌ها مانند اندیشه‌ها و تواء فرهنگی می‌باشند (نانیجی، ۱۳۸۷).

• روش‌شناسی^۲

روش‌شناسی عبارت است از چگونگی به‌سبب تحقیق و شیوه‌های اجرای آن. روش‌شناسی به این امر می‌پردازد که نظامی چگونه ایجاد و آزمون می‌شوند، چه نوع منطقی مورد استفاده قرار می‌گیرد، این نظریه چه ملاک‌هایی باید داشته باشد، نظریه چه شکل و قالبی دارد و چگونه دیدگاه‌های خاص نظری را می‌توان به مسایل خاص پژوهشی مرتبط ساخت؟ روش‌شناسی به این سوال پاسخ می‌دهد که پژوهشگر چگونه می‌تواند به یافتن پدیده‌هایی بپردازد که باور دارد می‌تواند شناخته شوند؟ روش‌های تحقیق متون یا رویه‌هایی هستند که به

1. Axiology

2. Methodology

منظور گردآوری و تحلیل فرضیه و سوال به کار می‌روند (محمدپور، ۱۳۸۹).

جدول ۱: هستی‌شناسی سه رویکرد مدرن، نمادین - تفسیری و پست مدرن

هستی‌شناسی	
مدرن	هستی‌شناسی محیط بسته را برای سازمان قبول دارند، واقع‌گرا می‌باشند و می‌گویند واقعیت واقعی و قابل درک است، عینیت مفهوم کلیدی است، داده‌های حسی واقعیت را تعیین می‌کنند، پدیده‌های طبیعی و اجتماعی از عالیت‌های انسان و مشاهده‌گر مستقل است. تجربه‌گرا هستند و دید عینی دارند. پارادایم اثباتی را قبول دارند. روش حسی و علی و معلولی را دارای اعتبار می‌دانند.
نمادین تفسیری	هستی‌شناسی ذهنیت‌گرایی درونی دارند عم اجزای انسان از طریق مذاکرات بین فردی و ادراکات ذهنی ایجاد می‌شود که بر تجربه و پیشینه مشترک استوار است. انسان‌ها در مورد ادراکات چندان و عانییشان به توافق می‌رسند. معنای پدیده‌ها را محصول باورهای عضویت جامعه می‌دانند.
پست مدرن	هستی‌شناسی ایده‌یست-نسبی‌گرایی دارند- واقعیت‌های چندگانه را بر ساخته شده است. باید حد فرض می‌کنند. جهان بیرونی را حاصل بازتابی افکار و اذهان انسان‌ها می‌دانند. واقعیت چیزی است که بر اساس تصور ما واقعی تلقی می‌شود. انسان جهان اجتماعی را آنطور که می‌خواهند می‌بینند و تصور و تفسیر می‌کنند پژوهشگران می‌خواهد که جامعه را بشناسد.

جدول ۲: معرفت‌شناسی سه رویکرد مدرن، نمادین - تفسیری و پست مدرن

معرفت‌شناسی	
مدرن	معرفت‌شناسی عینی‌گرا دارند. اشیا و پدیده‌ها دارای معانی ذاتی هستند و محقق فقط این معنا را کشف می‌کند. معنای پدیده‌ها مستقل از آگاهی انسان است. پس همه‌ی مشاهده‌گران باید معنای یکسان برای یک پدیده کشف کنند. معرفت‌شناسی تجربه‌گرا و راهبرد استقرا دارند.
نمادین تفسیری	تفسیرگرا می‌باشند و اعتقاد دارند که دانش به صورت اجتماعی ساخته شده و دانش را نسبی می‌دانند نه مطلق - تفسیر چندگانه‌ای از واقعیت وجود دارد- واقعیت به معنا و توافق ما نیاز دارد. ذهنی‌گرا هستند.
پست مدرن	معرفت‌شناسی ذهنی‌گرا دارند و معتقدند اشیا هیچ سهمی در معنایی که به آنها داده می‌شود ندارند بلکه این معانی را مشاهده‌گر به آنها می‌دهد پس از جانب مشاهده‌گران مختلف، معانی مختلفی به پدیده‌ها داده می‌شود معنای اشیا بر ساخته‌ی ذهن مشاهده‌گر است.